

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 389
van **YASMINE KHERBACHE**
datum: 3 maart 2016

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Bestrijding radicalisering - Toepassing van de sekteaanpak

De resolutie betreffende de bestrijding van gewelddadige radicalisering roept de Vlaamse Regering op: "23° in het kader van een deradicaliseringsaanpak te onderzoeken of de bestaande aanpak van sektes of totalitaire ideologieën kan worden toegepast;"

In de eerste voortgangsrapportage (oktober 2015) vinden we hier niets over terug. En in de beleidsbrief Binnenlands Bestuur 2015-2016 lezen we over uitvoering van aanbeveling 23 enkel: "Hiertoe werd door het Platform reeds contact opgenomen met het IACSSO (expertisecentrum sekten). Zij kunnen een bijdrage leveren aan de vorming van eerstelijnswerkers."

In antwoord op mijn schriftelijke vraag (nr. 295 van 27 januari 2016) naar een stand van zaken van de uitvoering van deze aanbeveling stelt minister Homans: "Tijdens een eerste contact met het IACSSO in het kader van de opmaak van het Vlaams actieplan radicalisering, werd door het centraal aanspreekpunt radicalisering gepolst op welke manier zij een bijdrage zouden kunnen leveren in de preventieve aanpak van radicalisering. Sindsdien werden mensen van het IACSSO en het SAS vzw (Studie- en Adviesgroep Sekten) uitgenodigd voor de denkdag ter voorbereiding van de opstart van de helpdesk bij de Opvoedingslijn. Daarnaast is er tussen hen en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin afgesproken dat zij een voorstel van workshop zullen uitwerken voor hulpverleners, waarbij ze hun deskundigheid inzake omgaan met sekten zullen doorgeven en aangeven wat zij kunnen bieden aan hulpverleners en de betrokken familieleden. Deze vorming moet nog plaatsvinden."

Ze besluit: "Indien u hierover meer informatie wenst, moet u zich richten tot de minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin."

1. Wat het onderzoek betreft of de bestaande sekteaanpak kan worden toegepast in het kader van een deradicaliseringsaanpak.
 - a) Wat waren de conclusies na het contact met het IACSSO en het SAS vzw (Studie- en adviesgroep Sekten)? Kan de bestaande aanpak worden toegepast?
 - b) Welke specifieke elementen uit de bestaande sekteaanpak kunnen worden toegepast in het kader van de deradicaliseringsaanpak? Welke niet?
2. Wat de vorming van de hulpverleners betreft.

- a) Is het ondertussen al duidelijk wat de workshop zal omvatten? (Eventueel als bijlage bij het antwoord op deze vraag)
 - b) Heeft de vorming ondertussen al plaatsgevonden? Indien niet, wanneer zal zij plaatsvinden?
 - c) Gaat het om een eenmalige opleiding of een permanente opleiding?
 - d) Aan wie wordt de opleiding beschikbaar gesteld?
 - e) Is het de bedoeling dat de hulpverleners deze technieken vervolgens op eigen initiatief, daar waar die hen passend lijken, zullen toepassen? Of gebeurt er een centrale aansturing?
 - f) Zal de opgebouwde kennis ook beschikbaar worden gesteld in algemenere deradicaliseringsopleidingen voor eerstelijns werkers, of blijft het aanbod beperkt tot een specifieke workshop?
3. Wat is de budgettaire impact van de uitvoering van deze aanbeveling nr. 23? Graag zo gedetailleerd mogelijk.

ANTWOORD

op vraag nr. 389 van 3 maart 2016

van **YASMINE KHERBACHE**

- 1a. Jihadische groeperingen en sekten delen verschillende kenmerken: er zijn overeenkomsten op het vlak van kwetsbaarheidsfactoren, recruitering en indoctrinatie. Hierdoor kan het sektemodel dienen ter inspiratie van de deradicaliseringsaanpak. Anderzijds onderscheiden de hedendaagse jihadistische terreurorganisaties zich door de mate waarin grof en grootschalig geweld wordt gebruikt, en de politieke doeleinden en de grootte van de organisatie. Hiervoor is meer vereist dan het sektemodel kan bieden.
- 1b. Vooral de expertise in het ondersteunen van ouders en naasten kan ingezet worden. Hulpverleners maar ook de familie kunnen geholpen worden in hoe mensen die in een sekte verzeild geraakt zijn of geradicaliseerd zijn te benaderen. SAS vzw kan naasten van jihadististen informeren over het recruiterings- en indoctrinatieproces en over de leefwereld van de geradicaliseerde. Het biedt hen een houvast om het handelen van de geradicaliseerde te plaatsen. Er werden ook al enkele geradicaliseerde jongeren met succes begeleid. Er is echter nog geen ervaring met de begeleiding van teruggekeerde Syriëstrijders. Meer algemeen sluit het aanbod van SAS vzw aan bij de voorstellen die het IACSSO in haar tweejaarlijks verslag heeft aangeboden (http://www.iacsso.be/tweejaarlijks_verslag2013-2014.pdf):
- Het I.A.C.S.S.O. kan □ dankzij zijn expertise ouders of naasten van "jihadisten" ontvangen, omdat de naasten vaak zijdelingse slachtoffers zijn vergelijkbaar met ouders die het slachtoffer zijn geworden en waarmee wij te maken krijgen in onze dossiers "sekten".
 - De dienst zorgt voor het onthaal, geeft blijk van luisterbereidheid en verleent morele en psychologische ondersteuning, en verwijst de aanvragers door naar de gespecialiseerde diensten, organisaties of specialisten.
 - De (juridische) dienst blijft de aanvragers informeren over hun rechten en plichten, en de middelen om hun rechten te doen gelden.
 - De dienst beantwoordt verzoeken om informatie in dat bewuste kader en inzake inlijving, manipulatie of misbruik, evenals vragen van de pers.
 - Het I.A.C.S.S.O. stelt zijn bibliotheek en documentatie open voor de aanvragers. Het centrum bezit een rijke collectie inzake de islam, mentale manipulatie, enz.
 - Het centrum bestudeert de problematiek in directe samenwerking met bevoegde verenigingen in het veld.
- In dit algemeen geeft het I.A.C.S.S.O. aan dat zijn middelen en infrastructuur ter beschikking staan van de bevoegde autoriteiten en individuen in het kader van zijn mogelijkheden, zijn bevoegdheden en zijn expertise voor de effectieve ondersteuning van de strijd tegen het extremisme met een religieus of aldus omschreven doel.
- 2a. Volgend voorstel van inhoud wordt concreet aangeboden in een beschikbaar programma:
- o **Theoretisch luik:** behandeling van de vraag: "hoe ziet de psychologie van een sektelid eruit en wat zijn de raakvlakken met de psychologie van een geradicaliseerde persoon?"
Doel: verwerven van inzicht in de diverse factoren en mechanismen die maken dat iemand geradicaliseerd kan raken, hetgeen onontbeerlijk is om te begrijpen

hoe men met dergelijke mensen dient om te gaan en om een inzicht te krijgen in welke strategieën efficiënt zijn en welke niet.

Inhoudelijk: in dit luik worden de volgende onderdelen behandeld:

- de diverse therapievormen (deprogrammatie, 'exit-counseling', 'strategic interaction approach') in het werken met sekteleiden en hun resultaten of het gebrek daaraan;
- het basisproces van indoctrinatie, nl. de ontwikkeling van de sektepersoonlijkheid naast de authentieke persoonlijkheid (toestanden van dissociatie die zich voordoen in individuen die het voorwerp zijn van hersenspoeling, gedachtehervorming of indoctrinatie door sekten of door terroristische organisaties);
- de neurologische weerslag van indoctrinatie op de hersenen;
- de kwetsbaarheidsfactoren en persoonlijkheid van sekteleiden en sekteleiders;
- rekruterings technieken en essentiële factoren tijdens de wervingsfase en het bekijken van mogelijke alarmsignalen;
- indoctrinatie technieken na de wervingsfase (gedragscontroleerende factoren, informatiecontroleerende factoren, gedachtecontroleerende factoren, emotiecontroleerende factoren).

- o **Praktisch luik:** behandeling van de vraag: "hoe dient men mensen die in een sekte verzeild geraakt zijn of geradicaliseerd zijn te benaderen?"

Doel: verwerven van inzicht in efficiënte strategieën van omgang met sekteleiden of mensen die aan het radicaliseren zijn.

Inhoudelijk: in dit luik worden de volgende onderdelen behandeld:

- essentiële basistechnieken (vertrouwen, empathie, authenticiteit);
- informatiewinning en persoonlijke benadering;
- technieken om in interactie te treden met zowel de authentieke (bouwen van een brug naar het verleden) als sektepersoonlijkheid (bekrachtigen van de positieve elementen van de sektepersoonlijkheid);
- verschaffen van inzicht in en inspelen op exit-factoren (factoren die iemand uit de sekte kunnen halen);
- communicatietechnieken om twijfels te zaaien en iemand opnieuw tot zelfstandig denken aan te zetten;
- Het belang van het introduceren van relevante anderen;
- het belang van het element van angst in sekten.

2b. Deze workshop is, in een open aanbod, gepland op donderdag 9 juni 2016.

Ook in het vormingsaanbod van het OTA (OndersteuningsTeam Allochtonen) is deze (iets verkorte) workshop opgenomen. De (tweedaagse) OTA-vorming is gepland in Brussel, Antwerpen, Gent en Leuven (in de periode april – juni 2016).

2c. Inspelend op concrete vragen naar extra vorming worden bijkomende workshops georganiseerd.

2d. Bij voorrang aan alle hulpverleners van het beleidsdomein WVG, eventueel uitgebreid naar andere beleidsdomeinen.

2e. De workshop is voldoende concreet om hiermee zelf aan de slag te gaan.

2f. Zoals vermeld in antwoord 2. b) wordt deze workshop reeds voorzien in het open vormingsaanbod van het OTA.

3. De spreker van de specifieke workshop wordt vergoed in functie van het aantal keer dat de workshop wordt aangeboden (300 euro per keer). De workshop is gratis voor wie hem volgt.

Het aanbod van OTA zit in het open vormingsaanbod dat ze organiseren als opdracht binnen de projectsubsidie die zij ontvangen van WVG (75.000 euro in het totaal).